

Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**
Yazı: **27**

Khan- Khut-Khanum

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

KH sesi ile başlayan ve genizden kalın olarak çıkan birçok sözcük Ön-Türk kökenlidir. **KHAN** sözünün Türk yöneticisi olduğunu hepimiz biliriz. Aynı şekilde KUT sözünün aslı da **KHUT** olup /**kutsal varlık**/ anlamını taşır. Kadim Mısır kültüründe Khut kutsal yılanın adı idi. Aynen Maya kültüründe olduğu gibi, Kadim Mısır kültüründe da yılan güneşin ve gökte varlığını sürdüren "Tengri" kavramının simgesi olmuştur. Güneşin yakıcı gücünü yılanın ısırığına benzeten Mısır firavunları alınlarında güç simgesi olarak yapay yılan taşımışlardır.

Türkçe /kadın/ sözünün aslı /**khatun**/ ve HAN'ım anlamına gelen **hanım** sözünün aslı da /**Khanum**/dur. Bu sözlerden anlıyoruz ki Ön-Türk kültürü büyük çapta anaerkil bir toplum idi.

Güneş Tanrılar

Şekilde, üst sol köşede Sfenks görülüyor. Firavun Khafra, firavun Khufu'nun oğlu olup büyük bir ehrama sahiptir. Sfenks ise bu ehramının önünde duran aslan vücutlu ve insan başlı iri bir heykeldir. Heykelin başını örten bir kumaş sağda görülen firavun **Tutankhamun**'un başını örten çizgili kumaşla aynıdır. Bu başlığın çizgileri güneşin ışınlarını simgeliyor. Dolayısıyla, firavun da güneş-tanrısı simgeliyor. Tutankhamun'un başında ayrıca bir yılan ve bir de akbaba kuşu yanyana görülüyor. Yılan güç simgesidir, kuş ise yüksekte uçan ve her insana yukarıdan bakabilen varlık olarak yine güneşin simgesidir. Ayrıca, kuş güneşe en yakın varlıktır, zira gökte, güneşin bulunduğu ortamda uçabilmektedir. Bu bakımdan tanrı Horus atmaca başlıdır. Başının üzerindeki güneş diskini de bir yılan çevreliyor. Resmin sağ alt köşesinde tanrı Horusun başı üzerindeki güneşi çevreleyen yılanın adı KHUT dur.

(Kaynak: **Ancient Egyptian Myths and Legends**, Lewis Spence, sayfa 130)

Görülüyor ki yılanın adı olan Khut, aynı zamanda onun **/kutsal varlık/** olduğuna işaretler. Ön-Türk boyları Asya kıtasından hem Mezopotamya bölgesine hem de kuzey Afrika, Mısırdan Habeşistan'a kadar olan bölgelere yerleşmişlerdir. Hatta kuzey Hindistan bölgesi ve bugünkü Pakistan tümüyle Ön-Türklerin yerleşim bölgeleri olmuştur.

Hindistan'da da kobra yılanı kutsal kabul edilmiş, ona birçok tapınak adanmıştır. Bu geleneğin de Ön Türk kültürü ile ilgili olduğu görüşündeyim. Hem Khufu hem de Khafra adlarının başında KH hecesinin bulunması, her iki ismin kutsal kavramlarla ilişkili olduklarını gösterir.

Kukulkan, ve Çimu kültüründen bir önceki yazımda söz ettim. Solda görülen Vaşak reisin adı, bildiğimiz vahşi kedi olan vaşak ile ilgilidir. Başlığındaki kuş tüyleri onun manevi uçuşlar yapan bir şaman olduğunu ve güneş gibi güçlü olduğunu simgeliyor. Boynunda taşıdığı yuvarlak süs de güneşin simgesi oluyor. Japon imparatoru da güneşin oğlu kabul edilir.

KH sesi içeren bir diğer sözcüğün OKH olduğundan söz ettim. Mezopotamya ve doğu Akdeniz kıyılarına gelen Ön-Türk toplumları damgalardan hece yazısına geçen ilk toplum oldukları görüşündeyim. Sümer yazısı damga özelliğini korumuş olmasına rağmen, doğu Akdeniz Ön-Türk halkı bir adım ileri giderek hecelerden oluşan yazı türünü geliştirmiştir. Zaten Sami ve kadim Mısır yazısı da sadece sessiz harflerden oluşur. Her sessiz harf bir sesli ile birlikte söylenmesi gerektiğinden tek başına bir hece oluşturmakta idi. Size birkaç örnek sunacağım. Şimdilik OKH hecesinden başlayalım.

Şekilde K harfinin gelişimi görülmektedir. Finike yazısında aşağı doğru bakan bir ok görüntüsünde iken ve KHAF olarak okunurken, zamanla yön değiştirip bugün kullandığımız K harfi olmuştur. OKH hecesi önceleri şekildeki 1 ve 2 görüntüsünden yaklaşık M.Ö. 1000 yılları civarında değişikliğe uğramıştır. Fakat Orhon abecesinde hem şeklini hem de adını muhafaza etmeye devam etmiştir.

↑, ↓ Orhon OKH	↓ Etrüsk KH	↓, ↘ Finike KHAF
	K Yunan Kappa	Ʒ Viking K harfi
	⊕ Antik Mısır NKH	K Latin

OKH hecesinden K harfine

Şekilde bu değişim görülmektedir. Etrüsk yazısında (M.Ö: 1000 ile M.S. 100 yıllarında) KH sesini veren aşağı doğru yönelmiş olan ok görüntüsü aynen kalmıştır. Resmin sol alt köşesinde görülen kaya resminde kollarını iki yana açmış insan ve başı üzerinde bir güneş görülüyor. Kaya resmi İsviçre Alplerinin güney yüzündeki **Valcomanica** bölgesinde bulunuyor. Orası halen kuzey İtalya olup Etrüsk halkının ilk yerleşim bölgesidir. Kollarını iki yana açmış insan şekli OKH damgasını hatırlatıyor. Başı üzerindeki güneş ise doğrudan Gök-Tengri kavramını çağırıştırıyor ve Ön-Türk kökenli olduğuna işaret ediyor. OKH damgasının yönetici ve tanrısal özelliklere sahip insan simgesi olduğu anlaşılıyor. OKH sözcüğü ile antik Mısır kökenli ANKH arasındaki hem ses hem şekil benzerliği çarpıcıdır.

Ankh

Ankh aynı zamanda tüm Mısır firavunlarının ve tanrılarının ellerinde taşıdıkları bir simgedir. Aynı Ankh simgesi en baştaki resimde Horusun

elinde görülüyor. Taşıdığı anlam da /**güneş ile bütünleşmiş yöneticinin tanrısal gücü**/ olmaktadır. Horus da kadim Mısır kültüründe güneş tanrının gözü olarak bilinir ve kabul edilir.

Orhon abecesindeki OK harfinin bir alıntı olması mümkün değildir. Çünkü batılı dilcilerin iddia ettiği gibi, eğer batı kaynaklı bir alıntı olsaydı ok şeklinde değil modern K harfi şeklinde olmalıydı. Orhon abecesinin M.S. 500 yıllarında oluşmuş bir yazı türü olduğu iddia edilir. Oysaki o tarihlerde Finike abecesinde ve bu abecedenden türemiş olan diğer Yunan abecelerinde Khaf harfinin ok şekli çoktan terk edilmişti. Demek ki, yayılma yönü batıdan doğuya doğru değil, tam tersine doğudan batıya doğru olmuştur. Öyle anlaşılıyor ki alfabetik yazıyı geliştirenler de Ön-Türk toplumlardır.